

ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੀਖਿਆ
ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਰਾਜ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, --ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1962 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1517

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) ਐੱਸ. 17- ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ- ਕੀ ਆਪਣੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਐਸ 498(1)- ਕੀ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਅਭਿਨੈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰੀਰਕ ਅਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੰਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, 'ਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਹ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ 1962 ਦੇ ਮੈਮੋ ਨੰ.: 104 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਸ੍ਰੀ ਐੱਚ.ਡੀ. ਲੁੰਬਾ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ: ਮਿਤੀ 22 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ; ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਹਰਭਗਵਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਖੰਨਾ, ਜੇ.-ਇਹ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੌਂਪੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 2 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਧਾਰਾ 149 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452 ਅਤੇ 342 ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 1 ਕਲਾਸ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 22 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ:-

"ਮੈਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 17 (4) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਕਿਉਂਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਦਾ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ, ਭਾਵੇਂ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(4) ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 17(4) ਅਧੀਨ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"(4) ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੁਦ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਧੀਕ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: -

"(2) ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 409 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: -

"(2) ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ-ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੇਵਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ, ਸਿੱਧੀ ਜਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:

"(2) ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਲੰਬਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ

ਆਪਣੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, "ਅਭਿਨੈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ" ਸਮੀਕਰਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਤ ਉਸਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ, ਖੰਡ 42, ਪੰਨਾ 498 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਮਰੱਥ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਕੁਦਰਤੀ ਯੋਗਤਾ, ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਜਾਂ ਇੱਛਾ' ਜਾਂ "ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਚਾਹਨਾ ਜਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤ"। ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ "ਅਸਮਰੱਥ" ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰੀਰਕ ਅਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹੋਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਸਮੇਤ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 22 ਨਵੰਬਰ 1962 ਨੂੰ ਉਹ ਚੇਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੇਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਖੁਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ, ਕੰਮ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਿਆਇ 1-ਜੀ, ਵਾਲੀਅਮ IV, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਇਸਲਈ, ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।
ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਨੋਹਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।